

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 5. — ŠTEV. 5.

NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 7, 1925. — SREDA, 7. JANUARJA 1925.

VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

ODGOVOR NEMŠKE REPUBLIKE

Nemška vlada je odgovorila zavezniki poslanci glede izpraznenja s tem, da je uničila trgovinsko pogodbo s Francijo. — Zapretila je tudi z reakcionarno vlado. — Grof Westarp se je zahvalil zaveznikom za pomoč.

INDUSTRIJALNA LJUDSKA STRANKA NE BO DOVOLILA ODOBRENJA PROVIZOR. TRGOV. POGODBE S FRANCIJO

Poroča Samuel Spewack.

BERLIN, Nemčija, 6. januarja. — Lord Abernon, angleški poslanik v Nemčiji, je včeraj popoldne izročil zunanjemu uradu oficijelno obvestilo zaveznikov, da ne bodo izpraznili Kolina dne 10. januarja, kot določa versailleska mirovna pogodba, ker je Nemčija sama kršila ta pogodbo.

Nemška država je takoj poka zala, da je sklenila braniti se. Kot razkačena mačka grize na slepo krog sebe. Prva njena kretanja je bila, raztrgati osnutek trgovinske pogodbe s Francijo. Nato pa je bilo proglašeno, da mora Nemčija v samoobrambi sestaviti reakcionarno vlado.

Oficijelno potrdilo je dobil poročevalec od ministra za notranje zadeve, Jarresa in grofa Westarpa, voditeja nemških nacionalistov.

Izjavi sta podala brez olepšav, kakršnih se zunanji urad ponavadi poslužuje.

“To je konec londonske pogodbe ter politike izvedenja mirovne pogodbe,” je rekel Jarres. “Moja stranka, ljudska industrijalna stranka, ne do dovolila odobrenja provizorične trgovinske pogodbe s Francijo vspricho teh okoliščin.

“Politika izvedenja mirovne pogodbe, kot sta jo zasledovala Marx in Stresemann, je obrodila trpek sad. Preiskusiti moramo drugo pot. Nobene pogodbe ni mo goče izvesti v duhu in črki, pač pa jo je treba izvesti v duhu lojalnosti, kar je Nemčija storila, zavezniki pa ne.”

Grof Westarp je oficijelno objavil, da se mu je vsled zaveznikih taktih posrečilo pridobiti skupino manjših strank, ki vključujejo kmečki blok, ekonomsko ligo, najbolj skrajne fašiste in bavarsko ljudsko stranko. Pravi, da lahko s pomočjo teh strank strmo glavni katerokoli vlado, ki bi jo sestavil kancelar Marx.

Kot že poročano, skuša Marx sestaviti ministristvo brez strankarske barve, a dvomljivo je, da bi se mu to posrečilo pred petkom. V najboljšem slučaju bo to ministristvo le prehodno.

Težko je napovedovati vnaprej, koliko časa se bo Nemčija borila. Ne more se boriti predolgo in ko nečeno mora skleniti trgovinsko pogodbo s Francijo. Ne more razveljaviti londonskega dogovora, ki je uveljavil Dawesov načrt. Če bodo zahtevali zavezniki ultimatum, ga bo že kdo podpisal.

Ultimatum pa bo le malo časa trajal in njegov edini učinek bo, da bodo oboje monarhisti Westarpovega tipa.

Zavezniki poslanci dviga pet naslednjih obožb: —

Prvič je bil nanovo ustanovljen nemški generalni štab; drugič so sprejemali prostovoljce v Reichswehr za kratko službeno dobo, vsled česar so povečali možno vojaško silo dežele; tretjič niso municijske tvornice na mirovni podlagi;

četrtič je našla kontrolna komisija več orožja in vojnega materiala kot dovoljuje mirovna pogodba.

petič ni bila zelena policija razorganizirana.

Zunanji urad je včeraj zvečer splošno zanimal vse te obdobje. Nemci izjavljajo, da je nadaljna okupacija kolinskega ozemlja povsem neupravičena. Zunanji urad je rekel, da bo odgovoril po drobno, kakor hitro bo objavljeno besedilo poročila kontrolne komisije.

BERLIN, Nemčija, 6. januarja. Včeraj je bil otvoren nemški državni zbor in z izjemo par klincev iz vrst komunistov: — “Amnestija!” — se je končala seja povsem mirno.

Bivši baseballski igralec obsojen v dosmrtno ječo.

XENIA, Ohio, 6. januarja. — C. W. Latimer, ki je bil svoj čas znan v športnih krogih kot izbrani baseballski igralec, je bil danes obsojen na dosmrtno ječo. Sodišče mu je dokazalo, da je bil v zvezi z umorom Charles Maeroota. Spoznan je bil krivim uboja po drugem redu.

Nemčija bo imela kmalu normalne dohodke.

BERLIN, Nemčija, 6. januarja. Dohodki Nemčije se neprestano večajo. Nemčija ima sedaj približno tri četrtine manj dohodkov kot jih je imela pred vojno. Leta 1923 ni imela skoro ničesar, sedaj pa znaša njen dohodek 27 milijonov mark.

Prehlad je mogoče s plinom ozdraviti.

WASHINGTON, D. C., 6. jan. Načelnik Army Chemical Warfare Service, brigadni general Fries je izjavil, da se da vsakovrstne prehlade uspešno zdraviti s plinom klorinom. V 931 izmed tisoč slučajev se mu je to zdravljenje skoraj popolnoma posrečilo.

Rev. Hight je nastopil dosmrtno kazen.

MT. VERNON, Ill., 6. januarja. Lawrence Hight, ki je bil obsojen v dosmrtno ječo, ker je pomagal zastopiti svojo ženo in Mr. Sweetina, je nastopil danes svojo kazen. Zaprt bo v državni jetnišnici v Menard.

Šerif Holcomb, ki je arestanta spremljal, je rekel, da je bila na vsaki postaji zbrana velikanska množica radovednežev. Parkrat je bil Hight vstal, da bi pogledal skozi okno, toda šerif mu ni dovolil. Njegova ljubica Mrs. Sweetin je včeraj nastopila petindvajsetletno kazen.

HUGHES IN ZADEVA ARBITRACIJ

Državni tajnik noče sprejeti arbitracijskega načrta ter zahteva, da smo deležni dobičkov Dawesovega načrta. — Nova poslanica ne daje nikakih koncesij. — Ameriške pravice so preveč očividne, da bi jih bilo treba predložiti kakem tribunalu.

ANGL. MINISTER CHURCHILL BO ODPOTOVAL V PARIZ

WASHINGTON, D. C., 6. januarja. — Državni tajnik Hughes je poslal danes Angliji sporočilo, v katerem brani pravice ameriške vlade, da je deležna Dawesovih letnih dohodkov. Prav nič ni omilil stališča, katero je zavzel državni departement že davno.

Združene države so hotele raztegniti letna plačila nemške odškodnine tako, da ne bi pomenjala nobenega bremena, nad katerim bi se mogle pritoževati druge sile. Uradniki državnega departementa pa so pojasnili, da ni v stališču, katero je zavzela ta dežela, ničesar, kar bi bilo mogoče predložiti arbitraciji ali razsoji.

Anglija je namignila, da bi bilo dobro, če bi haaško razsodišče sklepalo in odločalo o tem vprašanju, a ameriška vlada trdi, da je ameriško stališče postavno stališče zdravo in trdo in v kolikor je involvirana zadeva pravičnega postopanja, smatra svoje pravice soudeležbe tako očividnim, da ne bo dovolila, da bi jih kdo skušal zatemniti.

Poslanica državnega tajnika ponavlja to, kar je smatral departement od prvega početka za pravo glede pravic Amerike, da se soudeleži letnih plačil iz Nemčije. Dejanska vsebina poslanice ni bila tukaj objavljena, vendar pa so to vsebino natančno pojasnili visoki vladni uradniki.

Njih stališče je, da ne morejo druge sile skleniti pogodbe, ki bi oropala ameriški narod pravic ter dala drugim prednost glede nemških plačil.

LONDON, Anglija, 6. januarja. — Kabinet je imel včeraj svoje zaključno posvetovanje glede stališča, katero naj zavzame Anglija na konferenci finančnih ministrov v Parizu. Angleški finančni minister Winston Churchill bo danes odpotoval v Pariz. Oficijelno se je izjavilo, da ne bo ničesar izročil ali odstopil, če se bo vrnil s kakor uravnava glede dolgov.

Francozi so skušali pregovoriti Italijane, da sprejmejo francoska naziranja glede vseh tozadevnih vprašanj, a soglasno z informacijami iz Rima, je Italija to odločno odklonila.

LLOYD GEORGE PRAVI, DA NI V ITALIJI NOBENE SVOBODE

LONDON, Anglija, 6. januarja. V svojem običajnem, novoletnem govoru je izjavil bivši angleški ministrski predsed. Lloyd George, da ni sedaj v Italiji nobene pravice in nobene svobode.

Rekel je, da je svoboda vseh italijanskih strank povsem zatrta. Zatiranje, izdaje, požigi konfiskacije in umori — to so sredstva fašistovske vlade.

Ob koncu svojega govora je Lloyd George prerokoval splošen preporod v Evropi, posebno pa v Angliji in Italiji.

Newyorški policijski komisar se vrača proti domu.

PANAMA, 6. januarja. — Včeraj je potoval skozi Panamski prekop na krovu parnika Santa Ana, newyorški komisar Enright, ki je par tednov študiral po Južni Ameriki tamošnji policijski sistem. V Panami je bil le dve uri na kopnem ter je obiskal par ameriških in panamskih uradov.

Gen. Pershing v južni Ameriki.

ANTOFAGASTA, Chile, 6. januarja. — Včeraj se je vkrcal na ameriško bojno ladjo “Utah” general Pershing ter odpotoval proti Valparaiso. V Južno Ameriko je bil dospel ob priliki praznovanja stoletnice neodvisnosti perujske republike.

Vse Fordove tovarne pričele poslovati

DETROIT, Mich., 6. januarja. Vse ameriške tovarne, ki so last Ford-Motor Company ter so se zaprle dne 24. decembra v svrhu letnega inventarja, so začele včeraj zopet obratovati. Samo v detroit-skem okraju se je vrnilo včeraj več kot sto štirindvajset tisoč delavcev na delo.

Slavna Rubensova slika najdena.

PHILADELPHIA, PA., 6. jan. Izvedenec profesor Pasquale Farina je v privatni galeriji Maxa Frankla izsledil dolgo pogrešano slavno Rubensovo sliko “Danijel v levjem brlogu”. Po raznih muzejih je pet takih slik, toda Farina pravi, da so vse ponaredbe. Slika, ki jo ima Frankel, so strokovnjaki žnad petdeset let pogrešali.

Dovolila za rečna in pristaniška izboljšanja.

WASHINGTON, 6. januarja. — Voditelji v poslanski zbornici so se zedinili, da se dovoli osem milijonov dolarjev za izboljšanja ob rekah in pristaniščih.

Predsednik in farmerji.

WASHINGTON, 6. januarja. — Predsednik Coolidge je izjavil zastopnikom farmerjev, da ne more vlada financirati farmerskih kooperativnih združenj. Slednje si morajo same pomagati. (Kje so volilne obljube?)

Zaljubljenec je umoril svakinjo

Salomon Haltern je z britvijo umoril svojo svakinjo, ki je odklonila njegove ljubezenske ponudbe. — Skušal jo je pregovoriti, da naj pobegne z njim.

Majhen deček je prišel ves objokan iz hiše št. 1382 na 5. avenue v New Yorku. V svojem razburjenju ni videl policista, ki mu je prišel nasproti ter je bil uniformiran čeprav ni bil v službi.

Policist je dečka vprašal, kaj se je zgodilo. Deček je ihtel. — Prosim, pojdite hitro. Strie Salomon mori mojo mamo.

Policist je pohitel v hišo in spotoma je potegnil revolver. Deček je povedal, v katerem nadstropju stanuje mama. Ko je dospel tja, je videl vrata sprednjega apartamenta nekoliko odprta in neki možki je kugal skozi odprtino. Mož je hitro zaprl vrata ter jih zaklenil. Policist ga je pozval v imenu postave, naj odpre. Ker pa se ni znotraj nikdo oglašil, je policist vdrl vrata, ki so popustila. Ko je stopil v sobo, je skočil proti njemu mož, ki je sedel pri oknu, kadil cigareto ter držal v roki krvavo britev. Bil je Salomon Haltern. Policist je vtaknil revolver v žep ter ga sunil z nogo v trebuh s tako silo, da je padel vzrak. Policist mu je nato vzel krvavo britev ter moža aretiral.

Policija izjavlja, da je predzgodovina krvavega dejanja naslednja: —

Salomon Haltern je stanoval pri svojem bratu Johnu, ki je v službi v nekem kábaretu v Brooklynu, ter se zaljubil v svojo sedem in dvajset let staro svakinjo Esther. Žena ni hotela ničesar vedeti o tem, in ko je postal vedno bolj vsiljiv in ker se je bala biti sama z njim, je obvestila o zadevi svojega moža, ki je brata takoj spodil iz hiše.

V ponedeljek popoldne, ko je Salomon vedel, da ni brata doma, je odšel na stanovanje ter dobil tam svakinjo v družbi dveh mlajših otrok. Starejši, devet let stari sin, je bil v šoli. Sedem let stari sin Meyer je povedal, da je hotel stric poljubiti mamo, da pa ga je ta pahnila nazaj. Stric se je razsrdil ter upil, da jo bo ubil, če ne gre z njim in pri tem je potegnil britev. Preplašena žena je skočila za mizo. Divjak je skočil za njo in pričela se je divja gonja iz sobe v sobo, pri čemur sta oba preobračala stole in mize.

Po celi hiši so slišali divjo gonjo ter prisluškovali, a nikogar ni bilo, ki bi prihitel ubogi ženski na pomoč. Slednjic se je upehana ženska naslonila na zid in podivjani svak ji je prerezal vrat. Z zadnjimi močmi se je žena privlekla na hodnik, in odtam v stanovanje sosedo, kjer je kmalu nato izdihnila. Njena najmanjša hčerka jo je jokaje zaman prosila, naj odpre oči ter govori žnjo.

Morila so odvedli na policijsko postajo na zapadni 123. cesti, a so ga morali tekom noči spraviti v Harlem bolnico, ker je izgubil zavest. Zdravniki so izjavili, da ni izključeno, da si je pri padcu prebil črepinjo.

Berlin, Nemčija, 5. januarja. Tukaj je umrla znana pisateljica baronica Elizabeth Hevking. Posebno je znana njena knjiga z naslovom “Pisma, ki ga ne dosežejo.” Stara je bila 63 let.

SKRAJNA SREDSTVA FAŠISTOV — NAD 500 HIŠ JE BILO NAPADENIH

Italijanske železnice straži fašistovska milica. — Organizacija, ki se ne strinja z Mussolinijevimi nazori, je pri priči razpuščena. — Jalov izgovor ministra Federzonija — Njegovo veličanstvo je odobrilo novo fašistovsko ministrstvo. Tretje razdobje fašistovske strahovlade.

RIM, Italija, 6. januarja. — Poslanska zbornica se bo sestala šele 12. januarja. Vlada je odredila, da se bo pri prvi seji razpravljalo o novi zakonski predlogi.

Notranji minister Federzoni je izjavil, da zamore vlada vzdržati javni mir in red edinole, če zapre vse vladi nasprotne klube, prepove vsa zborovanja in razpusti vse organizacije, v katerih se zbirajo vladi sovražni elementi.

Italijanska liberalna stranka je bila razpuščena, več njenih voditeljev pa aretiranih.

Dosedaj so zaprli 95 nefašistovskih klubov; 25 “prekucskih” organizacij so razpustili; aretirali so 111 osumljivih socijalistov in komunistov; fašisti so napadli 655 sumljivih hiš ter jih prebrskali od kleti do podstrešja.

Fašistovska straža ob železniški progi je ojačena. Minister Federzoni je potrdil poročila o krvavih spopadih po vsej Italiji. Pri tem je pripomnil, da so se po vsej Italiji vršili krvavi izgredi, sicer pa da vlada po Italiji mir.

Kralj je odobril kabinet, ki ga je storil Mussolini.

Tako so dospeli fašisti v tretje razdobje svoje strahovlade. Najprej so bili s svojim pohodom “zavzeli” Rim ter stvorili zano s klerikalnimi populistami ministrstvo. Zatem so stvorili vlado, v kateri je bilo le par liberalcev pod vodstvom Salandre.

In sedaj, ko je takorekoč vsa Italija proti njim, vadajo s čisto-fašistovskim ministrstvom.

Trije obdolženci pod \$300,000 varščine.

Predvčerajšnjim so aretirali v Brooklynu, Josepha Finkelsteina, Morrisa Steinberga in Maxa Min-sky-ja. Obdolženi so roparskega umora. Sodnik je zahteval od vsakega po 100,000 dolarjev varščine.

Koliko je volilcev v New Yorku?

Volilna oblast je izdala poročilo, iz katerega je razvidno, da je v mestu New York 1,500,000 volilcev. Demokratov je dvestotisoč več kot pa republikancev.

Ogromni stroški odprave snega.

Newyorški komisar za čiščenje cest, Taylor, je izjavil, da je najvelič večeraj 2,450 mož in 1,800 avtomobilov, ki bodo odvažali sneg. Odprava snega, ki je padel v petek, bo veljala mesto nad en milijon dolarjev.

Novi blagajnik U. M. W. of A.

INDIANAPOLIS, Ind., 5. januarja. — Predsednik okrašt. 7, Thomas Kennedy iz Hazeltona, Pa., je bil imenovan danes blagajnikom United Mine Workers of America. Njegov prednik je bil William Green, ki je prevzel mesto pokojnega Gompersa.

Slovensko Amer. Koledar za leto 1925

smo že skoro razprodali. V kratkem času smo ga prodali več tisoč. Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči, ker ga je le še par sto izvodov zalogi. Cena s poštnino vred

40 CENTOV. Oni naši zastopniki, ki še niso naročili koledarjev, naj se požurijo, da ne bo prepozno.

SLOVENO PUBLISHING CO., 82 Cortlandt St., N. Y. C.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče: JUGOSLAVIJA: 1000 Din. — \$18.80 2000 Din. — \$33.40 5000 Din. — \$83.00 Pri nakazilih, ki znašajo manj kot sto tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške. Raspokilja na zidajo pošte in izplačuje “Poštni čekovni urad”.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE: 200 lir ..... \$ 9.60 500 lir ..... \$23.00 300 lir ..... \$14.10 1000 lir \$45.00

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške. Raspokilja na zidajo pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatve, ki presegajo FETTIŠOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust. Vrednost Dinarjev in Lirov sedaj ni stalna, menja se večkrat in pogosto hitro; in tega razloga nam ni mogoče predati natančne cene vsakega računamo po ceni tistega dne, ko nam pride pošiljani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.00. Denar nam je pošiljati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt Street, New York, N. Y. Telephone: Cortlandt 4407.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
Myvinge Publishing Company
(Incorporated)

FRANK SAKSER, President
LOUIS BENEDEK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers
30 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Ca mto leto volja hit na Ameriko...
Ca mto leto volja hit na Evropo...
Ca mto leto volja hit na Azijo...

Subscription Yearly \$2.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan: izvenisti nedelj in praznikov.
Vsaki dan vsebina je celovita in zanimiva. Denar naj se blagoviti po
glasu "Money Order". Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se jim
tudi prejema izkazuje naznači, da hitreje najdemo našo revijo.

"GLAS NARODA"
30 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2275

ZBOROVANJE TUGE.

Skupina neveselih, temnozračnih mož se bo jutri sestala v Parizu. Vsi bodo imeli dolge obraze, ki pa bodo postali še daljši, predno se bo konferenca končala.

To so zavezniški finančni ministri, in sestali se bodo v namenu, da se zabavajo glede svojih dolgov, in da najdejo pota in sredstva, za pokritje, oziroma uravnave dolgov.

Anglija je dolžna Ameriki štiri tisoč in šest sto milijonov dolarjev, katere odplačuje, a to odplačujevanje bo trajalo 62 let.

Sedaj pa zahteva, naj ji tudi njene "tovarišice v orožju" vrnejo peneze, katere so si izposodili od nje.

Francija je dolžna Ameriki štiri tisoč, Anglija pa tri tisoč in šest sto milijonov dolarjev. Od tega denarja ni plačala dosedaj še niti fienka.

V Parizu so mneuja, da bo pričela Francija razmišljati glede plačil, ko bodo enkrat plačali tudi dolžniki Francije, preje pa ne.

Francija hoče najprej reparacijske svote iz Nemčije in tudi približno sedemsto milijonov dolarjev, katere so Francozi posodili Belgiji.

Rusom je posodila Francija tisoč milijonov, a v Parizu menda več ne računajo s tem denarjem.

Velik optimist mora biti človek, ki domneva, da bi Italija kdaj plačala svoje dolgove.

Italijanski finančniki so namreč precej posegli v žepu svojih zaveznikov.

Italija dolguje Ameriki dva tisoč, Angliji tri tisoč milijonov dolarjev, neglede na par sto milijonov, ki jih dolguje Francozom.

Od reparacij, — če jih bo mogla Nemčija sploh plačati, — bi lahko dobili Italijani kvečjem tisoč in petsto milijonov dolarjev.

Levji delež bodo dobili Francozi.

Tudi manjše dežele, ki so se udeležile vojne, bodo zastopane na konferenci. Vse so dolžne Ameriki, Angliji in Franciji, dočim niso svote v primeri z obveznostmi velikih sil posebno pomembne, jih vendar ne bodo mogle plačati radi praznih državnih blagajin.

Da bi padel v turbino razpoloženje na pariški finančni konferenci vsaj en žarek veselja, je odposlala ameriška vlada dva svoja zastopnika, da "varujejo njene interese pri nemških reparacijah". Ti interesi obsegajo petsto milijonov dolarjev.

Kot znano, ne zahteva Amerika nikakih reparacij ali vojne odškodnine, pač pa hoče dobiti nazaj vsaj denar, ki ga je izdala ob priliki bivanja naših čet ob Renu.

Kos trpkoga humorja je v tem, da nadleguje Amerika zavezniške finančne ministre, ki imajo že itak skrbni čez glavo, s takimi malenkostmi, takimi lapaljami.

Kot ob vsaki drugi priliki izza izbruhla svetovne vojne, je Nemčija kriva, da se mora vrstiti v Parizu to turbino zborovanje.

Če bi položila, kot predpisuje versailleska mirovna pogodba, tri in trideset tisoč milijonov dolarjev na mizo, bi ne bilo treba take konference finančnih ministrov in tudi ne številnih drugih konferenc, ki pa bodo vse potrdile resničnost starega reka: —

— Kdor nima nič, ne more ničesar dati.

Novice iz Slovenije.

Bratomor.

Te dni se je zagovarjal pred poroto Vincenc Knupež, posestnik kov sin iz Račice pri Sv. Jakobu v Slovenskih gorah, ki je umoril svojega brata. Posestnik Knupež je bil dvakrat poročen in je imel v prvem zakonu dvoje otrok, sina Ivana in hčerko, v drugem pa pet otrok, med katerimi je bil tudi Vincenc. Naravno je, da se otroci iz prvega in drugega zakona niso dobro razumeli med seboj in zlasti sta se sovražila Ivan in Vincenc. Ko se je stari Knupež sodno ločil od svoje druge žene, je izročil polovico svoje posesti sinu Ivanu. To je še povečalo spor med obema bratom. Vincenc je nekod med prepričom na Ivana celo streljal in proti sosedom izjavil, "da bo enkrat hudiča ubil, magari, če dobi 20 let". Svojo grozno je obtoženez res izvršil. Dne 30. oktobra pr. l. je med starim Knupežem in sinom Vincencem nastal preprij in Vincenc je očeta udaril. Očetu je priskočil na pomoč sin Ivan, ki je Vincenea odstranil. Med obema bratom je nastal hud pretep in le s težavo ju je ločil posestnik Žvajker. Ko pa je malo za tem stal Ivan na blišnih stopnjicah, obrnjen proti veži ter govoril z očetom, je nenadoma prišel Vincenc z ročico v roki in udaril Ivana. Ivan je padel na tla in umrl.

Odlikovani so bili

z redom Sv. Save III. razreda celjski odlični narodni borec župan dr. Juro Hrašovec, vladni svetnik prof. Emilijan Litek ter prof. Matej Suhač. Odlikovanja je izročil odlikovavcem celjski srezki vladni svetnik dr. Žauček.

Velika poneverba v Celju.

V veletrgovini Rudolf Stermeu-ki so te dni odkrili veliko poneverbo blaga, katero sta že dalje časa izvrševala poslovodja twardke Fr. Sorman in trgovski sluga Marek s tem, da sta blago na svojo roko razpečavala in porabljala denar v svoje svrhe. Oba so aretirani in izročili okrožnemu sodišču.

Porota v Mariboru.

Dne 4. septembra okoli polnoči je izbruhnil v gospodarskem poslopiju posestnika Stefana Lašiča v Račjem velik požar, ki je uničil celo poslopije z vsemi priredilnimi in gospodarskimi predmeti. Škoda je ocenjena na 50 tisoč Dinarjev in je bila krita z zavarovalnino. Uvedena je bila takoj obširna preiskava, da se ugotovi neznanca požigalec. Nena- doma pa se je v Račjem razširila vest, da je zažgal Lašičevo poslopije njegov podnajemnik Emel-rik Braunsberger. Orožniki so ga prijeli in izročili sodišču. Sprva je zanikal svojo krivdo, kasneje pa je priznal, da je zažgal na za- htevo posestnice Roze Lašič, na kar je bila tudi Lašičeva aretirana. Ugotovilo se je, da je bila zavarovalnina šele pred kratkim zvišana in da je bil oženj podtak- njen, ker je bila zavarovalnina višja od faktične vrednosti poslopija. Porotniki so potrdili vpra- šanje glede krivde obeh obtožene- cev in je bil Braunsberger obsojen na štiri, Lašičeva pa na tri leta težke ječe.

Drzen vlom.

Te dni je bil izvršen v trgovino z usnjem Navrhnik na Aleksan- drovi cesti števec 16 drzen vlom. Vlomilci, ki so prišli v trgovino skozi zadnja vrata, so odnesli večjo množico najfinjšega črnega in rjavega usnja v vrednosti 100.000 dinarjev. Policija je takoj uvedla zasledovanje za vlomilce in še te- kom noči je bil aretiran eden iz- med storilcev. Aretirani je tati- vno priznal in izdal tudi imena svojih sokrivcev. Povedal je tudi, da so usnje odnesli v vreči in ga vrgli na neki plot. Ko so krimi- nalni organi odšli na lice mesta, usnja ni bilo več. Vlomilci so ga med tem časom že odnesli. Te dni je bil prijeto drugo vlomilce, ki je vlom aranziral. Oba prijeta lopova, sta bila šele pred kratkim izpuščena iz kaznišnice v Lepo- glavju. V zvezi z vlomom so bili aretirane še tri druge osebe. Po- licija je mnenja, da je končno iz- sledila drzno vlomisko tolpo, ki je ogrožala tako Maribor, kakor vsa tamošnja okolica.

Razne vesti.

Veliki izgredi v poljskem parlamentu.

V poljskem parlamentu je pri- šlo do velikih izgredov, radi ka- terih je bila seja ponovno preki- njena. V protest proti preklican- dosedanje koncesije za prodajo monopolnega blaga, vsled česar bi ostalo najmanj 30.000 židovskih trgovcev brez kruha, so najprej vsi židovski poslanci zapustili sejno dvorano. Do velikanskih škanda- lora pa je prišlo, ko je bila z gla- sovi nacionalistov sklenjena od- prava imunitete za več ukrajin- skih poslancev in enega komunis- ta. Ukrajinci in komunisti so za- peli komunistično himno in nato istotako zapustili zbornico.

Boj proti draginji na Poljskem.

Da zagigura prebivalstvu zadost- ne množine živil in drugih dne- vnih potrebščin, je sklenila poljska vlada v svrhu dviganja kmetijs- ke in industrijske produkcije in preprečenja izvoza imenovanih predmetov v inozemstvo, zvišanje gotovih, dosedanjih izvoznih pr- stojbin, na drugi strani pa je do- volila svoboden uvoz gotovih pr- edmetov. Tako so bile odpravljene uvozne pristojbine za rženo in pše- nižno moko, za riž pa znižane. Za rž, pšenico, moko, oves, ječmen, otrobe, sladkorno peso, mast in surove kože so bile izvozne pristoj- bine zvišane.

Razkol med češkimi agrarci.

V republikanski stranki, ki jo vodi ministrski predsednik Šveh- la, je sedaj prišlo do razkola, o katerem se je že dalj časa govo- rilo. Bivši predsednik senata Pra- šek in poslanec Rychtera sta spo- ročila izvršilnemu odboru republi- kanske stranke in stranke malih kmetov, da sta se po temeljitim predurku odločila izstopiti iz stranke ter ustanoviti novo stranko pod imenom "Čeholovska agrarna stranka", kakor se je nek- daj imenovala današnja republi- kanska stranka. V političnih kro- gih pa smatrajo, da Prašek ne bo imel uspeha, zlasti ker se še vedno ni rehabilitiral po svoji zamani sla- kotni aferi.

Republikanski odbor čehoslovanske republikanske stranke (agrarne stranke) je odgovoril na izstop-

Smrtna obsodba pred mariborsko poroto.

Te dni se je vršila razprava pro- ti Josipu Benku, ki se je imel za- govarjati radi umora. Dogodek je sledeč: 97-letni pešmetnik Fran- tuntin iz Lahoncev je v aprilu leta 1923 izročil svoje posestvo Barbari Benko starejši, ki pa je prepustila svoje posestvo hčerki. Stari Tuntin si je pridržal pravi- co za upravljanje posestva do srti. Barbara Benko je bila na ta način le na papirju posestnica. Naravn je, da ji to ni prišlo in zato se je skušala starega moža iznebiti. Pregovorila je svojega brata Josipa in mu obljubila bo- gato nagrado, če izvrši zločin. Dne 19. oktobra 1923 leta je prišel zju- traj stari Tuntinam k svojemu najbližjemu sosedu, kjer je še kriknil: "Na pomoč!" nato pa je omahnil. Bil je zadet v trebuh in težko ranjenega so prepeljali v Ormož, kjer je drugi dan podle- gel poškodbam. Pred smrtjo je iz- povedal, da je streljal nanj Josip Benko. Ta je bil prijeto in izročil sodišču. Kasneje je bila izročena sodišču tudi Barbara Benko. Oba obtožena proti katerima sta se vršili že dve razpravi sta obtožila posestnikovega sina Frana Obrana, da je ta starčka umoril. Obrana je bil prijeto, ker pa se je ugotovi- lila njegova nedolžnost.

Te dni se je vršila proti vsem- trem nova razprava, kajti obtožene- ca sta trdovratno vstrajala na svo- ji prvotni izpovedi, da je Obrana, faktični krivec. Zaslišanih je bilo 51 prič, ki pa so vse znatno obre- menjevale Josipa in Barbaro Ben- ko. Porotniki so vprašanje glede krivde potrdili, zanikali pa kriv- do Obrana, nakar je bil Josip Benko obsojen na smrt na več- lih, Barbara Benko pa na 12 let ječe.

V predsobi sodne dvorane je zavekalo 6-mesečno dete, ki ga je Benkova rodila v zaporu in čigar oče je še danes neznan.

Dobro mu je povedal.

Pred kratkim so v nekem lon- donskem gledališču igrali neko delo slavnega angleškega drama- tika Bernharda Shawa. Po konča- ni predstavi se je Shaw, ki je bil osebo navzoč, pokazal na odru. Občinstvo je priljubljenu pisat- elju prirejalo prisrčne ovacije, iz nekega kota pa je nenadoma udaril na uho pisatelja rezek živžig. Shaw je dvignil glavo in o- stro pogledal v smer, odker je prihajal živžig. Nato pa je stopil par korakov naprej in med plošno tišino, ki je nastala, je izjavil: "Gospod popolnoma sem vašega mnenja. Ali kaj morava dva proti- toklikim...?"

Friedrich Freudenburg umrl.

Umrl je v Berlinu znani nemški kirurg Friedrich Freudenburg, sin znamenitega kirurga Frie- dricha A. Freudenburga. Rojen je bil 2. maja 1844 v Berlinu; me- dicino je študiral v Edinburgu, Glasgowu in Berlinu. Leta 1868 je postal asistent na Langenbekovi kliniki, tri leta pozneje pa docent na berlinski univerzi. Posvetil se je eksperimentalnemu kirurški- nemu študiju na podlagi splošne pa- tologije in zaslovel med zdravniki s tem, da je ugotovil prenos difte- rija s pomočjo psevdomembran z ljudi na živali. Mnogo zaslug si je pridobil tudi kot znameniti ope- ratar boleznii v goltancu. Leta 1874 je postal kirurg berlinske mestne bolnišnice, pozneje pa pro- fesor v Bonnu in Lipskem. Od leta 1911 je bil vpokojen.

Smrtna kosa.

V nedeljo dne 7. dec. je umrl v Mariboru po daljši mackapolni bo- lezni Renato prof. Draganović-Ver- ranec. Njegovo truplo prepeljajo so v rodniško grobnico v Sizet v Dalmacijo.

Peter Zgaga

Rev. Hight je predvčeršnjim nastopil zaporno kazen. Sodnik mu je prisodil dosmrtno ječo, kar je za takega gospoda vsekakor prehud. Ker je močan in zdrav bo moral predolgo čakati, da bo stopil pred obličje Omega, na ka- terega se je vedno skliceval.

Njegova ljubica Mrs. Sweetin bo sedela petintrideset let ter je kazen tudi že nastopila.

Dosti časa bo imela za premi- šljevanje, kam pride ženska, ki ima opravka s fanatičnim in po- dijvanim človekom, kateri vedno zatrjuje, da je božji namestnik ter misli, da mu je vsled tega vsaka humparija dovoljena.

Mussoliniju se tresejo hlače. (Igorčenje proti njemu postaja sleherni dan večje.

Italijanski narod ima razen ne- katerih dobrih tudi dosti slabih lastnosti.

Ena najslabših njegovih last- nosti je, da prepočasi misli.

Šele po dveh dolgih letih se je toliko izpametoval, da je začel uvi- devati, da je Mussolini no good.

To so primorski Slovenci spo- znali že koj prvi teden njegove vlade.

Bivši načelnik newyorške proti- salonske Lige je bil lansko leto obsojen zastran sleparije na dve leti ječe.

Je že morala biti presneto grda sleparija, da je bil načelnik new- yorške protisalonske lige sploh ob- sojen.

Ker se je v zaporu še precej dobro ponašal — razgrajati ni mo- gel, ker v Sing Singu nimajo pi- jačec — so ga izpustili na sveti večer v zlato prostost.

Podal se je na svoje posestvo v Yonkers ter se šele na Novoga leta dan zopet pojavil v javnosti in sicer v cerkvi svoje fave.

Z velikim zanimanjem je poslu- šal pridigo, kajti pastor je celo uro pridigoval, da "blagor tistim, ki so ponedolžnem preganjani".

Najbrž je imel Anderson solzne oči, ko je pridigo poslušal. Naj ima svoje veselje.

Poglavitno je, da je lansko leto nebroj prič s prijego potrdilo, da ga država lahko po pravici preže- ne v Sing Sing.

Včeraj me je nekdo v pismu mi- mogreče vprašal, kako sem pre- živel Silvestrov večer.

Kot sem že menda omenil, smo se zbrali v Peršičevi dvorani in poslušali "Slovana", kadar se mu je med plesnimi točkami posreči- lo priti do besede.

Zapeli so tako kot znajo edino- le oni. Lepa hvala Slovanu in Kvartetu za resničen duševni užitek. Petje ni moglo biti lepše.

V splošnem je bilo pa dosti le- pega. Naprimer dekleta in žene.

Le slovenska ozemlja more ro- diti tako dražestnost, tako svežost in tako večno mladost. (Le slo- venska zemlja s primernim sode- lovanjem newyorškega drugo- ra).

Jako dobra je bila tudi godba. Godba na tamburice in godba na meh.

Vse je bilo jako dobro in jako lepo, mora biti med to ilepoto in dobroto vseeno nekaj kar je naj- boljše in najlepše.

Tudi tega ni manjkalo, že vsaj meni ne.

Najljepše in najboljše je bilo, ko mas je povabil prijatelj Jože Ze- lenc in mas potegnil k gostoljubni slovenski družini kjer smo v pri- jateljskem pomenku zagledali zo- ro Novoletnega dne.

Kot sem že enkrat poročal, pre- rokuje neki londonski zdravnik, da postajajo možki vedno lepši.

Moški so na poti k lepoti — piše dotični možak. — Le naprej po tej poti, pa bodo kmalu postali dovršeno lepi.

Glede sebe moram reči, da mi bo treba najeti najhitrejši avto- mobil ter se voziti par teden noč in dan predno bom na tej poti do- spel do novega žvečiona.

Pustolovščine baronice Albori.

Beogradski listi prinašajo obšir- na poročila o senzacionalnem be- gu baronice Albori. Kakor javlja- jo listi je imel beg poleg lju- bavnega, še drugo ozadje.

Beograd je središče številnih iz- siljevalnih družb, ki si znajo svo- je žrtve poiskati predvsem med boljšimi sloji. Običajno pade v ro- ke teh lopovov kaka mlada ele- gantna in poročena dama, ki se je spustila v ljubavne avanture. Družbe imajo povsod svoje špijo- ne na preži, tako na Korsu, v ka- varni, pri prireditvah in družab- nih večerih, in če vidijo, da imajo opraviti z več ali manj lahko- mišljenim metuljčkom, ki leta od cvetke do cvetke — potem je na- črt kmalu gotov. Taka žrtve običajno dobi grozljivo pismo, v ka- terem je navedeno, da je bila vi- dena predvčeršnjem v družbi te- ga, včeraj v družbi kakega dru- gega in danes v družbi tretjega gospoda, dalje, da je znano vse njeno predžvljenje, da so na raz- polago fotografije, ki so bile od- volhovan posnete v precej pikant- nih situacijah za omenjeno damo. H konec je v pismu navedeno, da mora dama poslati toliko in toliko tisoč dinarjev odškodnine, če ho- če, da njen mož ne zarna o njenih pustolovščinah. Običajno se pri- zadeta dama pisma ustraši in — izplača zahtevano svoto za mol- ččnost.

Taka izsiljevalna pisma je pre- jela tudi baronica Anita Albori. Pisma so bila podpisana z žigom: "Banda rumenih krizantem".

Anita je prejela že tri taka pi- sma in v tretjem so lopovi zahte- vali od nje kar 10.000 dinarjev. Baronica je plačala in ker so ji postajala tla le prevroča, se je od- ločila, da pobegne s svojim novim ljubimcem Bergerjem. Poročano je bilo, da je bila baronica Albori prijeta v Sarajevu. Takoj drugi dan je prišel njen mož, ravnatelj Obradović, ki jo je pozval, da se vrne, češ, da ji vse oprost. Baro- nica pa je velikodušno gesto svo- jega plemenitega moža kategorično odklonila, izjavljajoč, da jo sa- mo smrt more ločiti od Bergerja. Oba, baronica in Berger, sta bila prepeljana v Beograd. Ogoljufar: soprog je napravil ovadbo zoper svojo soprogo in njenega zapeljiva- ca, in ako se baronica ne bo ome- čala, bo kratke ljubavne urice drago plačala, zakaj zakonolom se kaznuje z ječo od 1 do 5 let.

Važno odkritje ruskega biologa.

Noben čebelar ali prirodoslovec ni domneval, da so mogoče pre- hodne oblike med matice in čebel- lo-delavko. Razlika med obema je zelo velika. Tako zanimivo obli- ko, ki vsebuje docela razvite jaj- čnike matice, z druge strani pa vo- skove žleze in tudi organe pa no- žičah za nabiranje cvetnega pra- hu, ki jih imajo samo delavke, se je posrečilo odkriti profesorju mo-

skovske univerze G. Koževniku v nekem poskusnem čebelnjaku že leta 1919. Ali to odkritje se ni bilo tako zanimivo, kakor odgovor na vprašanje, na kak način in po- tom katerih bioloških procesov je nastalo to čudovito, doslej nezna- no bitje.

Prof. Koževnik je sklenil najti odgovor na to vprašanje po- tom poskusov s spremembo pre- hrane ličnik, iz katerih se zvale matice. Pet let je trajalo naporno ekeperimentiranje, ki se je šele le- tos zaključilo s popolnim uspe- hom. Na neki opazovalnici se mu je namreč posrečilo dobiti potom spremembe (poslabšanja) hrane razvijajoče se matice tipično pre- hodno obliko med matice in čebel- lo-delavko. Slično obliko nove vrste čebele je odkril tudi v nekem dru- gem čebelnjaku, kjer so čebele slabega ulja same zakrili — slabo prehrano. Ta doslej ni znana bitja, predstavljajo senzacionalno zani- mivost za teoretično biologijo, ker nam reproducirajo, kako so nasta- le prvotne čebele, predniki seda- njih čebel. Teorija o evoluciji nas v tem slučaju uči, da je nastala toliko razlika med matice in de- lavko polagoma stopnjenja in da so imeli predniki sedanjih čebel znake matice in delavke, kakor vidimo to pri čmrljih. Profesor Koževnikov je torej konkretno vpostavil ono prvotno obliko, ki jo je doslej domnevala samo teo- rija.

O odkritje je velike važnosti tudi za praktično čebelarje. Ono kaže, da je organizem čebele pod vplivom zunanjih faktorjev ne- primerno bolj sprejemljiv, kakor se je doslej mislilo. Ta ugotovitev pa odkriva široko polje za ple- mensko čebelarje. Naše čebelarje čaka torej obilo plodnosnega de- la, ker jima bo odslej omogočeno dvigniti čebelarje na višjo stop- njo.

Odkritje je velike važnosti tudi za praktično čebelarje. Ono kaže, da je organizem čebele pod vplivom zunanjih faktorjev ne- primerno bolj sprejemljiv, kakor se je doslej mislilo. Ta ugotovitev pa odkriva široko polje za ple- mensko čebelarje. Naše čebelarje čaka torej obilo plodnosnega de- la, ker jima bo odslej omogočeno dvigniti čebelarje na višjo stop- njo.

Gledališče—Glasba—Kino

"MILGRIM'S PROGRESS"

Soglasno z onimi, ki posejajo gledališča je v letošnji seziji v New Yorku najbolj popularna igra "Milgrim's Progress" katero predstavlja Louis Mann v Wal- lacks gledališču na zapadni 42. cesti blizu 8. Ave. O igri so se vsi veliki newyorški dnevniki jako pohvalno izrazili. Louis Mann se je proslavil kot izborni predsta- vitelj židovskega značaja. Lahko se reče, da je v tej igri samega se- be prekosil. To je zgodba o židov- ski družini, ki se je povzpela do moči in socialnega vpliva. Naj- večje zanimanje vzbujajo seveda načelnik družine David Milgrim. To vlogo igra Mr. Mann. Avtor drame je B. H. Orkow, ki je že splošno znan po svojih delih.

Oglejte si to igro. Sedeži niso dragi \$1.10 in \$1.65.

Novo leto—nov začetek.

Mnogo dobrih načrtov lahko izvedete v novem letu, posebno pa tega, da pričnete redno vlagati Vaše prihranke. Vložite Vaš denar pri nas na

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

kjer bo sigurno naložen in Vam prinašal

4%

obresti na leto.

Vloge, katere bomo prejeli do 10. januarja obrestovale se bodo že s 1. januarjem.

DENARNE POŠILJATVE

v staro domovino izvršujemo točno, brzo in po zmernih cenah.

FRANK SAKSER STATE BANK

32 Cortlandt Street New York, N. Y.

ZADNI DAN PROCESA PROTI MORILCU HAARMANU

Med ljudmi, ki so zasledovali obravnavo, se je pojavila govornica, da bo nekdo Haarmanna ustrelil, v slučaju, da bi ga sodišče ne obsodilo na smrt. Obtoženec je devet umorov priznal, dvanajst umorov deloma priznal, šest jih je pa popolnoma zanikal. Velikanski naval pri obravnavi. Kaj je naročil morilec svojemu tovarišu. Tudi Grans je bil obsojen na smrt zastran enega slučaja umora.

V četrtek, dne 17. decembra, k je bil predzadnji dan procesa, je sodišče stavilo na nekatere priče zgolj formalna vprašanja, splošno zanimanje navzočih pa se je koncentriralo na imenja, odnosno na sodbo psihijatrov od mnenja katerih je odvisna Haarmannova usoda. Kot prvi izvedenec je podal svoje mnenje profesor dr. Schulze ravnatelj psihiatrične klinike na univerzi v Göttingu. On je Haarmanna več mesecev nadzoroval in je tudi prisostvoval ce-li razpravi.

Izvedenec je sprva obsirno poročal o Haarmannovi osebnosti in ugotovil, da je Haarmann svojo zločinsko nravo deloma podedoval. Nato je izvedenec povdarjal motive, ki so dovedli Haarmanna do umorov in po njegovem mnenju uporaba paragrafa 51 ne prihaja v poštev (§ 51 olapsilne okolnosti v slučaju umobolnosti). Četudi je morda Haarmann pri svojih prvih zločinih izgubil vsak čut, se je pri svojih naslednjih umorih popolnoma zavedal svojih dejanj. Drugi izvedenec dr. Shackwicz, je izjavil, da je Haarmann izvršil svoja dejanja pri popolni zavesti ter je izključil vsi dvom, da bi bil Haarmann umobolen, ali da je zločinec izvršil dejanje morda v hipni blaznosti. Haarmann je moralistično propalica in tudi ni izključeno, da umorov ni izvršil v seksualni strasti, marveč le, da pride do oblike svojih žrtev. Kot tretji izvedenec je izrekel svoje mnenje dr. Brandt.

Po mnenjih sodnih izvedencev je povzel besede državnih pravdnikov dr. Wagensehffer, ki je v poldrugournem govoru še enkrat ugotovil ves dejanski stan in dostavil, da je obtoženec 9 umorov priznal, v 12 slučajih je izjavil možnost zločina, v 6 slučajih pa je zanikal krivdo.

Državni pravdnik je na temelju dokazilnega materiala prepričan, da je Haarmann izvršil vse umore; izključil je le en slučaj, slučaj Hennies, v katerem je dana možnost, da sta sodelovala Grans in Witkowski, kar se Haarmannu ni moglo dokazati.

Za državnim pravdnikom je govoril višji državni pravdnik, ki je v celoti očrtal pojav Haarmanna in stavil svoj predlog. Višji državni pravdnik je datje obravnaval še slučaje, v katerih je bil Haarmann obdolžen.

Bilo jih je 118; 73 slučajev je bilo izločenih, ker se je ugotovilo, da v poštev prihajajoče osebe nikdar niso bile v Hannoveru, 39 oseb je našlo pri življenju, tri osebe so umrle naravne smrti in le trije slučajji so ostali nepojasnjeni. Ostale slučaje je smatral državni pravdnik popolnoma pojasnjene, dasiravno se ni moglo ugotoviti, kam da je Haarmann sprevajal dele trupla. Umori so bili izvršeni iz gole sadistične naslade in Haarmannu je bilo vseeno, da-li dobi tudi obleke umorjencev. V ostalem je Haarmann več priznal, kot se mu je moglo dokazati in molčal je le, kadar je menil, da si bo gosposlab položaj.

Haarmannov zagovornik, dr. Bensey je izjavil, da z ozirom na mnenje psihijatrov pač ne more ničesar storiti za svojega klienta, ne more tudi staviti vprašanja za uhoj, ker se temu protivi njegov žloviški čut in njegova vest in istotako ne more pledirati na pamor. Prosil je le, da se Haarmannu na oprstih petih umorov ki jih je zanikal. Haarmann, kateremu štak ni bilo nič lažje na svojem življenju, je resnično ljubno povdarjal, da teh petih umorov, katerih je bil obtožen na podlagi suma ni izvršil. Zato je zagovornik apeliral na poročnike, da sodijo pravilno in ne da bi se bil Haarmann

u dokazani da pa ga oprostijo v slučajih, kjer ni bila njegova krivda dokazana.

S tem je bila razprava v četrtek končana.

Zanimiv je bil razgovor, ki ga je imel Haarmann z enim izmed izvedencev. Izjavil je: "Vsekakor pa postanem slaven mož. Če jih ne bi toliko umoril, ne bi bil tako slaven..." Svoje slave se je radoval kakor otrok. Dalje je predlagal izvedenec, da spiše o njemu knjigo "Haarmannovo življenje". Od čistega dobička naj dobi Grans polovico, izvedenec pa polovico. Haarmann si želi tudi nagrobni spomenik s sledečim napisom: "Tu počiva morilec in vampir Haarmann". Vsako leto, dne 25. oktobra naj položi Grans venec na njegov grob.

Haarmann si je že večkrat zaželel dneva svoje usmrtnice. Hoče, da ga obglavijo, dokler bo še jezik in sicer na Klagesmarktu v Hannoveru On pa, da bo njegova justifikacija posneta za film in da bodo še pozni rodovi govorili o njem in njegovi "slavi".

19. decembra ob 10. dopoldne je bil zaključen proces proti krvoločnemu morilcu Haarmannu in njegovemu tovarišu Gransu. Proces je trajal 11 dni. Naval občinstva je bil velikanski. Pred objavo razsodbe se je raznesla vest, da je pripeljal iz oddaljenega kraja neki neznan človek, ki je sklenil Haarmanna ustreliti za slučaj, da bi ga sodišče predlagalo v pomilosoženje. Varnostne oblasti so zato vsakega poslušalca pregledale in preiskale, če ima revolver. V dvorano je bila postavljena močnejša straža.

Ko so Haarmanna iz jetnišnice peljali v sodno dvorano, je neki kinooperater vrtil svoj aparat, da bi tako ovekovečil Haarmannovo pot k sodbi. Haarmann je to zapazil ter je eimično pristavil: "Hvala Bogu, pridem v lano!" Oba zločincea Haarmann in Grans sta hladnokrvno vstopila v dvorano. Ob 10. je vstopil sodni dvor in predsednik je prečital obsodbo.

Haarmann je bil spoznan v 24 slučajih za krivega zločina umora in obsojen na smrt.

Grans je bil obsojen tudi na smrt radi enega slučaja umora in na 12 let ječe zaradi soudeležbe pri umoru.

Po prečitani razsodbi je predsednik vprašal Haarmanna, če sprejme smrtno obsodbo. Haarmann, ne da bi pokazal najmanjši znak razburjenosti, je kratko izjavil: "Sprejemam obsodbo v polnem obsegu!" Zagovornik je skušal Haarmanna odvratiti od te izjave, toda Haarmann je še enkrat ponovil: "Že dolgo sem si prav dobro premislil. Sprejemam sodbo".

V razlogih navaja sodba, da je sodišče prišlo do prepričanja, da Haarmann ni duševno bolan, da ni božjasten in da je vse zločine izvršil v stanju polne zavesti. Sodišče je dalje prepričano, da je Haarmann vse zločine izvršil namena in prevdarno. V enem ali drugem slučaju so vplivali morda tudi spolni nagoni, vendar sta bili glavni gonilni sili pri vseh zločinih velika dobičkaželjnost in sebičnost.

Nadškof Moeller je umrl

CINCINNATI, O., 6. januarja. Nadškof rimsko-katoliške škofije Cincinnati Henry Moeller je večeraj umrl.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDAJENIH DRŽAVAH

SPREMLJEVALEC ZEMLJE

Eden največjih sodobnih astronomov V. Pickering je izračunal na temelju nekaterih nepravilnosti v kroženju lune okrog zemlje, da se nahaja na minimalni razdalji 4000 km od naše zemlje docela nevidni spremljevalec — majhna luna. Kakor znano je med Jupitrom in Marsom okrog 900 majhnih planetov, takozvanih asteoidov, med katerimi imajo najmanjši premer 5 km. Še bolj zanimivo je to, da lahko vidimo s pomočjo naših teleskopov izredno majhne spremljevalce Marsa (Fobos in Deimos), čijih premer znaša 14 do 70 km. Razdalja Fobosa od Marsa znaša 9300 km, kar je točno ugotovljeno. Zato ni izključeno, da ima naša zemlja res doslej neznanega in nevidnega spremljevalca na razdalji 4000 km. Kdor se torej pripravlja leteti na luno, ima sedaj več perspektiv, da obstoji na tem spremljevalcu, ker je njegova razdalja od zemlje v primeri z razdaljo ostalih nobesnih teles minimalna.

SVINJARJE V PENZIJO-NATU

Praški listi obsirno poročajo o škandalu, ki je bil te dni odkrit v Kočsati v nekem dekliškem penzionatu. Pred dnevi je pobegnil ravnatelj zavoda profesor Perovski z neko 16-letno učenko ter obenem odnesel 90,000 čeških kron. Policija je takoj uvedla obsirno preiskavo in na dan so prišla zanimiva odkritja. Že celo leto so se redno dva ali trikrat na teden prirejale na zavodu orgije, pri katerih so sodelovali ravnatelj, učitelj in gojenke, navzoči pa so bili tudi direktorjevi prijatelji in celo več uglednih oseb in prisostvovalo nečednim predstavam. Gojenke so plesale popolnoma gole ter tvorile razne skupine živih slik. Običajno je predstava končala s sceno "Ugrabljene Sabine". Policija je zaslišala vse gojenke, ki so izjavile, da jih je Perovski prisilil, da so plesale nage. Večkrat so devotke postale žrtev perverznega ravnatelja in njegovih prijateljev. Gorje oni, ki bi sku-dali oblastim zadevo prijaviti! Pri temeljitejši preiskavi zavoda je policija odkrila tajno omaro, v kateri so bile shranjene cele kopice fotografiranih posnetkov erotičnih scen. Prijete so bile tudi vse učiteljice, za podjetnim ravnateljem pa je bila izdana tiralica. Obstojata sum, da je pobegnil v Ameriko. Odkritje tega škandala je povzročilo na Češkem ogromno senzacijo.

MAŠČEVALNI VISOKOŠOLCI

Dne 8. decembra se je otvorila v Milanu univerza. Milan je veliko mesto in zato je bil zadnji čas, da je dobil tudi univerzo. V skladu tega se čuti hudo začeta univerza v Pavliji. Gotovo je, da bo meščani milanskega milijonskega mesta pošiljali svoje sinove na domačo univerzo, in ne več v malo mesto Pavlijo. Ni dvoma, da bo univerza v Pavliji rednega propadla, toda je pač tako, da Milan zahreva svojo univerzo in jo sedaj tudi ima. K otvoritvi so prišli visokošolci iz Pavlije precej bojevito razpoloženi. Ta čas ko je milanski rektor Mangiagalli imel slavnostni govor pri otvoritvi univerze, so kričali fantje iz Pavlije v Roehetti cele ure. V dvorani je bila velika miza s steklenicami in kozarci za pogostenje slavnostnih gostov. Djaki iz Pavlije so pograbilni steklenice, izpili vse vino in kozarce razbili. Nato so hodili po mestu in pred mestno hišo so imeli govore, s katerimi so zasramovali Milan in njegovo prebivalstvo. Ali nihče se ni zmenil za napadajoče dijakke iz Pavlije, ki so morali kóžno oditi manj ozarčeni in jezni, da niso s svojim nastopom v Milanu prav nikomur nič imponirali.

PROGRAM JUGOSLOVANSKEGA TRGOVINSKEGA MINISTRA

"Jugoslov. Lloyd" prinaša razgovor z novim ministrom za trgovino in industrijo dr. Šurminom. Novi minister je vedno kazal svojo veliko ljubezen do malega človeka. Njegovo načelo je, da treba slabega podpreti, ker močnejši se lahko sam brani. Zvza hrvatskih obrtnikov je izvolila dr. Šurmina pred dvoma letoma za svojega častnega člana. Za časa prevrata je kot poverjenik za trgovino, obrt in industrijo storil vse, kar je mogel, v korist obrtnikom. Kot trgovinski minister snuje sedaj institucije za potrebe malega obrtnika. Narodna Banka bi imela dati za Hrvatsko 10 mil. Din., finančno ministrstvo 5 in državna hipotekarna banka tudi 5, tako bi bilo 20 milijonov dinarjev na razpolago za razdelitev med hrvatske obrtnike po obrtniški organizaciji, ki bi dajala dovolj jamstva in bi predstavljala zvezo med obrtništvom in trg. ministrstvom. Obrestna mera bi bila mogoče nizka, in gotovo je da bi obrestna mera 7—8 odst. ugodno vplivala na cene. To bi bila prva nujna pomoč hrvatskemu obrtniku.

Glede razvoja trgovine z inozemstvom hoče minister dr. Šurmin zbrati v svoje roke vse grane poslovanja, da se bodo mogle vse agende pravilneje bolj skupno vseliti. Carinska tarifa se ima ravnati po moči in potrebi naše privrede in ne samo po fiskalnih interesih. Zato se pritegnejo v trgovinsko ministrstvo dotični posli, ki so doslej obremenjevali finančno ministrstvo. Zasliševali se bodo pri njem vse komisije, ki imajo nalogo sklepati trgovinsko pogodbo z inozemstvom, izpolnijo se s strokovnjaki in pozovejo se na sodelovanje tudi čimtelji iz Hrvatske. Produkcija s tima pospeševati z vsilo in zagotoviti se ji ima svoboden razvoj. Vsa naša velika podjetja zahtevajo neprestano svobodo in nemoteno delo. Dinar bo glede na ugoden izvoz in uspešno naše proizvajanje brez dvoma še dalje kazal čvrsto tendenco k naraščanju. Poskrbljeno je pa tudi za to, da bi padanje valute ne izzvalo nikakega občutnega pretresa gospodarstvu.

NEBO HOČEJO VEDRITI

Ravnatelju moskovskega aerološkega observatorija V. Vitkevič se je posrečilo obnoviti poizkus borbe z oblaki, s katerim so se pečali nedavno učenjaki v Ameriki. Bistvo poizkusa je sledeče: Vedeni hlapci, se spuščajo pod pritiskom v posebno posodo, kamor ne more zrak. To posodo napolnijo z živosrebrno tekočino. En konduktor stroja je spojen z zemljo, k drugemu pa je pritrjen posebne vrste lijak z odprtino koničaste oblike. Če začne stroj delovati in nasujemo v lijak drobnega, suhega peska, leti pesek iz lijaka in ker je močno elektriziran, se odbija in razprši v obliki pahljajev na vse strani. Zastojuje, da deluje stroj nekaj minut, in vsamegla v obliki vodenih hlapov se sesede na dno posode.

Zdaj dela Vitkevič nadaljnje številne poizkuse in skuša dognati najmanjšo velikost peska, velikost kolčnih hlapov, premer delovanja peska, hitrost padanja vodenih hlapov in odvisnost vseh teh elementov od stopnje elektrizacije. Poleg tega dela poizkuse z elektriziranim peskom in njegovim vplivom na umetno narejene oblake. Vitkevič je prepričan, da ni več daleč čas, ko bodo mogli ljudje s pomočjo električnih naprav po svoji volji vedrati nebo in regulirati vreme. Treba bo le še konstruirati stroj, ki bo prišel stvarnika, da pošlje na zemljo blagodejni dež, pa bo konec letovnih skrbij za letino.

Smrt fonetika Boussegata. V Parizu je umrl znameniti fiziolog in ustanovitelj eksperimentalne fonetike, znamenit Boussegat.

GOSPODARSKI PREGLED

Po starokrajskih listih posnemamo: Tendence zapadno-evropskih valut navzgor traja dalje in ta okolnost pospešuje kritje dolgov v teh valutah. Vse kaže, da skakanje valut kmalu preneha in da bo iznova vzpostavljena večja stabilnost na mednarodnem valutnem trgu. Z voljšanjem zapadno-evropskih valut morajo naravno pasti tudi cene v inozemstvu. Ne smemo pozabiti, da je glavni vir sirovin Amerika in da so vse države zainteresirane na tem, da kupujejo v Ameriki po ugodnejših cenah. Te cene so seveda odvisne od tečaja dolarja in zato bo gospodarska konjunktura tem ugodnejša, čim bolj bo padal dolar na mednarodnem valutnem trgu.

Znižanje obrestne mere v Ameriki je posledica one emigracije ameriškega kapitala v Evropo, ki povzroča intenzivnejše industrijsko in trgovsko življenje. Splošne perspektive glede cen in mednarodne trgovine so dobre. Kolebanja sicer še ne bo konec, ali cene se prilagode polagoma normalnim razmeram, tako da dosedanega katastrofalnega skakanja ni več pričakovati. Dasi so se razmere na newyorkški žitni borzi zadnje dni nekoliko zboljšale, so ostale cene ziti vendar zelo visoke. To dela vsem ostalim državam velike skrbi. Celo v industrijski Angliji je sklicana nova konservativna stran ka poljedeljsko konferenco, da ugotovi, kako bi moglo narodno gospodarstvo racionalno izkoristiti zemljo za produkcijo cenemih življenjskih potrebščin, ki bi bile v skladu s srednjimi dohodki industrijskih službenecv in delavcev.

NOV SEKSUALNI UMOR

V vasi Borstau v bližini Hannovera odkrili te dni umor, ki so ga povzročili homoseksualni motivi. Delavec Keger je napadel učitelja Phego v njegovem stanovanju in ga umoril. Morilec je potem obtežil truplo s kamenjem in ga vrget v vodo. Pri zaslišanju je izjavil na policiji, da je storil svoje dejanje iz ljubosumnosti, ker se je jel Plege, s katerim sta bila zelo intimna prijatelja, spuščati v razmerje z drugimi mladeniči.

Policija v Hannoveru vidi v tem umoru nov povod za precej utemeljeno domnevo, da bo sodna razprava proti Haarmannu, ki je že prinesla precej zanimivosti iz današnje perverznosti na dan, odkrila še marsikatero tajnost, kam je izginilo zadnja leta nad sto mladih moških, o katerih manjka vsak sled. Vedno bolj se namreč potrjuje mnenje, da se je nenravnost razmerje med ljudmi istega spola po vojni naravnost strahovito razpaslo in da pridejo še strašni homoseksualni zločini na dan.

Koledar za leto 1925.

Še nobeno leto nismo Koledarja tako naglo prodajali kot ga letos. Skoraj sleherni, ki ga je naročil, nam sporoči, da je z njim nadvse zadovoljen. Vsebuje dosti aktualnih člankov, lepih povesti ter nasvetov, ki pridejo prav vsaki gospodinjji. Nadalje vsebuje kratko zgodovino priseljevanja v zadnjih petdesetih letih ter ustanovno besedilo nove priseljeniške postave. Globok in mnogo odkrivajoč je tudi člamek "Svet bodočnosti". Kdor hoče imeti Koledar, naj ga takoj naroči.

NAZANILLO sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dne 8. decembra za vedno zaspał, mož in oče IVAN CERAR, star 71 let v vasi Staničice, Št. Vid nad Ljubljano. Lahka naj ti bude zemlja! Željuoč: ostali: Jera Cerar, soproga, Ivan, France, Alojzij in Katy, otroci.

RAZDELITEV MUSLIMANSKEGA DOLGA

Komisija za razdelitev turškega državnega dolga, ki je zasedala te dni v Carigradu, je določila, da prevzame Palestina 5 milijonov, Sirija 15 milijonov, Mezopotamija 12.5 milijona, Libanon 4.5, Srbija 15, grško ozemlje na kontinentu 17.5 in Arhipelag 7.5 mil. zlatih turških lir. Delež Turčije na državnem dolgu bivše sultanove Turčije se zniža na 57.5 mil. zlatih turških lir. Palestina mora poravnati svoj dolg v 20 letih, Sirija bo plačevala letno po 600.000 lir, Mezopotamija po 500.000, Libanon 200 tisoč, Grška po 700 tisoč in Srbija po 690 tisoč zl. turških lir. Za Albanijo, Bolgarijo in od Italije zasedeni Dodekanez je določena skupna svota, ki bo razdeljena, ko se izračunajo dohodki od dotičnih pokrajin. Upravni svet turškega državnega dolga je imel z zastopniki upnikov odločilno sejo 5. novembra 1924. Uradno poročilo je poslal predsednik upravnega sveta vladam prizadetih držav. Kopijo okrožnice, ki se tiče turške vlade, je izročil posebni delegat turške vnanjemu ministru. Turčija bo morala plačevati za obresti in poravnavo dolga letno 4.5 milijona zlatih mark.

Turška vlada je hotela ugovarjati glede uprave dolga, češ da bi morala biti ta uprava čisto turška. Finančni minister je poklical v Angoro vladnega komisarja pri upravi Zeki bega, da mu poroča o delovanju komisije in uprave. Čim je bila turška vlada obveščena o razdelitvi otomanskega državnega dolga, so stopile v veljavo tudi vse doobče lausamske pogodbe.

Rodbinska tragedija pri Gradcu.

Iz Gradca javljajo: Pred kratkim se je odigrala v vasi Retz pri Judendorfu grozovita rodbinska drama, Posestnik vile, vpkojeni ritmojster Pavel Dammers, je ustrelil svojo soprogo Matildo, svojega sina Erika in svojo hčerko Evo. Po tem groznem činu se je ritmojster vlegel v posteljo in zavžil strup. Svojega 2letnega sinčka Petra je pustil pri življenju.

Da bi svoje dejanje nemoteno ponoči izvršil, je zvečer odposlal kuharico in sobarico v Gradec in gledališki predstavi. Ko sta se ponoči vrnila domov, so bila glavna vrata vile močno zaprta in zapaljena. Takoj ste slutile nesrečo. Pozvali sta orožništvo, ki je s silo vdrlo v vilo, na kar se je vsem nudil grozen prizor. Splošno je mnenje, da je Dammers izvršil dejanje v melanholiji. Njegova rodbina je do zadnjega časa srečno in mirno živela. Ko so pa Dammersovi starši umrli, je postal Dammers melanholičen. Pri preiskavi so našli dve pismi, nalovljena na nekega prijatelja in njegovo ženo. V teh pisemih Dammers v ginljivih besedah naznanja svojemu prijatelju, kako je sporazumno in odkrito sklenil s svojo soprogo, da se za božične praznike preseli s svojimi otroci na drugi svet. Oba sta sklenila, da grede vsi v smrt. Ker pa je zelo prisrčno ljubil dveletnega sinčka Petra, je tega pustil pri življenju in prosil prijatelja, da ga vzame za svojega kot božično darilo.

Odlikovanja zaslužnih šolnikov.

Te dni je veliki župan dr. Pirk-mayer v gimnazijski dvorani izročil odlikovanja red Sv. Save IV. šanu in šolskemu svetniku Antonu Jazreda šolskemu svetniku J. Koroževski. Slavnostni nagovor je imel ravnatelj dr. Tomineš, ki je obema slavljencema po končanem govoru čestital.

RAZPRODAJA 200 GRAMOFONOV PO IZVANREDNO NIZKI CENI. SKUPAJ \$42.00 DANES STANE VSE SKUPAJ \$32.00. Ta krasni gramofon je iz finega lesa ter ima album za hranitev plošč pritrjen na notranji strani pokrova. Je opremljen z dvema močnjema fedri in igra 3 — 4 plošč z jednim navijanjem. Jako glasno in čisto, igra tudi Edison plošče, in sploh VSE druge. Naročite si to krasno opravilo še danes. Pečajte Money Order za \$32.00, nakaj vam takoj pošljem vse skupaj brez nadaljnih stroškov. Vse naročila naslovite na vasega rojaka: VICTOR NAVINSHEK 331 GREEVE ST., CONEMAUGH, PA.

Teško delo ne škoduje nikomur, ki je doberga zdravia. OSTANITE SPOSOBNI! S tem, da masirate svoje mišice vsak večer predno ležete. Dobro se narečite z dobrim stariem za neuljivim. in PREPREČITE utrujenost, vnetje mišic, bolečine v hrbtu, bolečine močnim in težkim delavcem. delo preteko. Nobena škrlava dražina ne more biti brez ene steklenice. Ni pristen, če nimata AN-HOH značke. F. AD. RICHTER & CO. 104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

KLOBASE. Mi delamo in prodajamo prav KRANJSKE klobase, kakor tudi pravi čičeva suha rebca, jezike in razno vrstno drugo podomače napravljeno suho meso. Pošljamo po celi Californiji. Vsako sredo imamo tudi domače krvave klobase. Za nadaljna poročila se obrnite na JELENICH BROS. 2248 — 19th St. San Francisco, Cal. Phone: Mission 1828

Prav vsakdo — kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh — MALI OGLASI v "Glas Naroda"

Posebna ponudba našim čitateljem! Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" \$20.00. B streličo za slovenske trke, č, š, ž — \$25.00. "OLIVER" PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI. Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost. Takoj lažje ko vsak piše. Hitrost pisanja dobite s vajo. SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 23 Cortlandt Street New York, N. Y.

MARGARETA

ROMAN. — Spisal H. Rider Haggard.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

60

(Nadaljevanje.)

— Kako se glasi vaše ime, senjora? — je vprašal kralj.
— Elizabeta, markiza Morella, rojena Elizabeta Dene iz stare plemiške družine v Angliji, — je rekla Betty z jasnim in odločnim glasom.

Kralj se je priklonil ter nato vprašal:
— Ali nasprotuje kdo navzočih temu naslovu?
— Jaz, — je rekel markij de Morella, ki se je prvi oglasil.
— Iz kakšnega razloga?
— Iz vseh mogočih razlogov, — je rekel markij. Ona ni markiza de Morella, ker sem šel z njo skozi poročne cerimonije v domnevi, da stoji poleg mene neka druga ženska. Ne prihaja iz stare in plemenite družine, ker je bila služkinja v hiši trgovca Castella v Londonu, ki stoji tam.

— To ničesar ne dokazuje, — je rekel kralj. — Mislim, da se lahko imenuje mojo družino staro in plemenito, a vendar sem igral ob neki priliki ulogo služabnika, česar se kraljica tukaj gotovo še spominja.

Kraljica se je zasmejala in z njo vsi, ki so vedeli, kaj je imel v mislih.

— Poroka in čin sta stvari, katere je treba dokazati, — je nadaljeval kralj, — če sta v dvomu. Ali se trdi, da je izvršila ta da ma kak zločin?

— Nobenega, — je rekla Betty, — razven da sem revna in mogoče, da sem se poročila s tem človekom, markijem de Morella.

Navzoči so se zopet nasmejali.
— Dobro, madama, a sedaj ne izgledate revno, — je rekel kralj, ki je opazoval njeno sijajno obleko. — Poroka pa je bila preje bedastoča kot pa zločin.

Hitro pa je dostavil: — Obrazložite svoj slučaj ter mi odpustite, če vas ne imenujem zaenkrat markizo.

— Moja zadeva je naslednja, veličanstvo, — je rekla Betty ter izročila poročno potrdilo.

Sodniki in kralj so si ogledali dokument, a kraljica je rekla, da je že videla duplikat, ki je bil poslan primernim oblastim.

— Ali je dotični duhovnik navzoč? — je vprašal kralj.
Vstal je Bernardes, Castellov agent, ter rekel, da je, čeprav je pozabil dostaviti, da se je njegovo navzočnost kupilo z večjo svoto denarja.

Eden sodnikov je ukazal, naj se ga pokliče in prikazal se je oče Henriques, na katerega je zrl markij z velikim srdom. Zaprisežen je bil na običajni način ter ugotovil, da je bil duhovnik v Motril tes kaplan markija de Morella, da pa je sedaj tajnik Svetega urada v Sevilli. V odgovor na nadaljna vprašanja je rekel, da je na navidezno željo markija nekega dne v Granadi izvršil poročne cerimonije z žensko, ki stoji pred njimi in katero je poznal kot Betty Dene. Nato je zapustil Granado, da nastopi svoj urad pri Inkvizičiji. To mesto so mu baje podelile verske oblasti kot nagrado, ker je spisal noko razpravo glede krivostva. To je baje vse, kar ve o tej zadevi.

Zagovornik Morelle ga je pričel izpraševati, naj pove, s kom se je dogovoril glede te poroke. Odvrnil je, da ni govoril markij nikdar z njim glede te zadeve, ne direktno ali indirektno — ali da mu vsaj ni omenil imena ženske. Vse je uredila senjora Inez.

Vprašali so ga nato, kje je ta senjora Inez in kdo da je. Duhovnik je odgovoril, da je Španka, da je živevala v hiši Morelle v Granadi in da se je markij posluževal nje v vseh zaupnih zadevah. Rekel je, da je mlada in lepa, a da ne more ničesar več izjaviti glede nje. Tudi ne ve, kje se nahaja, čeprav sta skupaj prišla v Sevillo. Mogoče je to znano markiju.

Nato je nastopila kot priča Betty in potom svojega tolmača je sporočila sodišču povest svojih odnošajev z Morello. Rekla je, da se je sestala z njim v Londonu, ko je bila član družine senjora Castella in da ji je takoj pričel razkladati svojo ljubezen ter si pridobi njeno srce. Pozneje ji je predlagal, naj pobegne z njim na Španko, kjer se bo takoj poročil z njo in v dokaz temu je predložila pismo, katero ji je pisal.

Nato je pojasnila trik, s katerim sta bila ona in Margareta zvaobljeni na špansko ladjo in da se markij ni hotel poročiti z njo, ko so prišli na Španko z izjavo, da ni zaljubljen v njo, temveč v njeno sorodnico.

Nato je opisala potovanje na Španko in med tem časom se je izogibala markija, ker ni bilo nobenega duhovnika, ki bi ju poročil. Bila je tudi bolna in slabe volje, ker je spravila svojo sorodnico v take sitnosti.

Povedala je, kako sta sledila Peter in Castell v drugi ladji ter naskočila karavelo tekem nekega viharja. Opisala je brodotom, potovanje in Granado ter tamonje življenje. Konečno je povedala, kako je prišla k njej Inez s predlogom, glede poroke in kako je izpovedala oprosteno Margarete, Petra in Castella. Poroka se je završila kot domenjeno in markij jo je prikratk poljubil javno, v navzočnosti več ljudi.

Po poroki in podpisanju certifikatov ga je spremila v njegovo lastno stanovanje, v katerem ni bila še nikdar poprej in tam ji je zjutraj, v njeno veliko presenečenje, objavil, da mora iti na daljše potovanje po naročilu kraljice. Predno pa je še odšel, ji je dal pisano pooblastilo, da lahko upravlja njegove zadeve v Granadi tekem njegove odsotnosti. Ona se mu je pokorila, odkler ni dobila kraljevega povelja, sprejemala denar, dajala povelja ter nastopala kot resnična gospodinja v hiši.

— To lahko vrjamejo, — je rekel kralj suhoparno. — In sedaj, markij, kaj morete odgovoriti na vse to?

— Takoj bom odgovoril, — je rekel Morella, ki se je tresel od jeze. — Najprvo dovolite, da moj zagovornik zasliši to žensko.

Vsled tega je pričel zagovornik s svojim zasliševanjem in ne more se reči, da se je boljše postavil kot Betty. Najprvo jo je vprašal glede njenega ugotovila, da je plemiške krvi, naskar je Betty prepričala sodišče o resničnosti svojih izjav z dolgim seznamom svojih pradedov, ki so igrali precejšnjo ulogo v zgodovini Anglije.

Nato so jo vprašali glede njenih odnošajev z Morello v Londonu in povest njegove snubitve je bila prepričena s tolikimi podrobnostmi, da je prepričala vsakega posameznega.

Isto se je zgodilo z vsemi drugimi vprašanji. Zagovornik Morelle je bil sieer premeten, a Betty ga je premagala s svojimi besedami in odgovori in ubogi človek je moral konečno sestiti na svoj stol ter si brisati čelo, na tihem proklinjajoč to zgovorno in odločno žensko.

Nato so bili zapriseženi tajniki in zatem različni člani Morelleove hiše. Vsi so potrdili, kar je rekla Betty.

(Dalje prihodnj.)

K. Makusynski:

Zrtev "Dečjega društva".

Čudoviti majski dan me je zvalil v naravo. In sem iz previdnosti vzela seboj svojo zimsko suknjo in dežnik, kajti se začetek meseca maja le prav malo razločuje od me seca aprila.

In sem si izbral za izprehod okoli ob reki. Zakaj sem storil to, ne vem, morda je bila višja volja tako, ali pa slučaj. Teh dvoje stvari nisem znal namreč nikdar prav posebno ločiti.

In sem se tako prav lepo izprehajal in se veselil, da nisem srečal nobenega mestnega fakirja in nobenega liričnega pesnika, ki bi me utegnil nadlegovati z roparskimi napadi, oziroma s pomladanskimi stihii. Kar zapazim v malem grmičku nekaj takšnega kot kupček moške garderobe. In sem se seveda jako začudil, kajti niso bili še taki časi, da bi človek lahko kar take očitno odložil svojo obleko, in tudi za kopanje v reki še ni bil pravi čas.

In sem se radoveden še bolj približil grmičju. Resnična moška obleka je bila tam. Na nji pa je ležalo precej obsežno pismo. In sem vedel dovolj. Le samomorilci imajo navado odlagati svojo obleko in zapuščati pisma. Obleka me je zanimala manj, ampak pismo me je srbelo. Jaz zbiram namreč zapuščena pisma samorilcev, kajti so vzroki, ki gonijo ljudi na boljše svet, čisto jako zanimivi in različni.

Na primer imam pismo samorilca, ki se je obesil v nekem varšavskem parku samo zato, ker ni mogel prenašati večnega prepevanja v isti hiši stanujoče varietetne pevke in mi imel sredstev za preselitev v kak drug od sveta od tujen kraj. Potem imam še pismo drugega samorilca, ki je izpil poldrug liter lizola, ker je imela njegova žena preveč sorodnikov, ki bi jim naj on vsem preskrbel službe, in pismo tretjega naveličanega življenjskih drotov, ki je šel zato s sveta, ker ga je žena prevzela z nekim mladoletnim smrkavcem.

In je zato jako razumljivo, da me je srbelo tudi to pismo. Za slučaj da bi vsebovala kak navaden samorilni motiv kot nesrečno ljubezen, prehranjevalne skrbi, nezdravljivo bolezen itd., sem hotel položiti pismo zopet lepo nazaj na svoje mesto. Takih pisem ne maram zbirati v svoji zbirki, kot na pr. tudi ne zbirajo in hranijo poročene žene pisem svojega moža, ampak vedno le tiste zaljubljenega hišnega prijatelja, skratka ljubčka.

Oprezno sem se približal grmičku, kajti je mogoče vendarle kje v bližini oprezoval kak stražnik. Je namreč od sile čudno, da ni stražnika nikdar blizu, če se mene kdo slučajno dejansko loti, takoj pa je na licu mesta, če jaz kaj storim. Nekoč sta me napadla na potu domov v pozni noči dva lopova — stražnika nikjer! ... Pa sem vrgel nekoč že ugaslo cigareto skozi okno na ulico, ko mi bilo živo duše nikjer — je bil že tu možakar in jaz seveda zapisal.

Ravnokar omenjeni slučaj me je še bolj podžgal, da sem se približal in srečno izmuznil s kupčka obleke tisto pismo. In je za mojo zbirko, kot boste takoj čuli. Tu sledi pismo moža, ki si je poiskal svoj grob v valovih mogočne reke in ga najbrž tudi našel.

"Bodi mi zdrav, svet! Ne morem več zdržati!"

Vdano podpisani sem odslužil predpisani vojaški rok in sem se nato oženil. Upam sem, da bom lahko izvrševal v ljubezni miru božjem svoj civilni poklic, ampak je bila usoda, ki je odločila drugače. Štorklja me je obdarovala s štiri mi dečki, ki so se sčasoma precej lepo razvijali in mi obetali precej očetovskega veselja.

Dečki so stari devet, deset, enajst in dvanaest let. In so prinašali iz šole vedno precej lepa izpričevala, kar me je seveda jako veselilo.

In je prišla tista izprememba. Nekje, ne vem, kdo je začel prvi, se je ustanovilo "Dečje društvo". Moj najstarejši je hotel biti na vsak način zraven. Jaz sem se branil. "Počakaj, da dorasteš," sem

mu dejal, "potem pojdeš itak k vojakom." Toda Jan se je potuhnul za svojo mater, in ker je stvar že taka, da znajo ženske vse, samo tega ne, da bi se pogledale v bodočnost, pa je podprla tako tehtno dečkovo težnjo, da sem se slednjč omečhal in udal. Jan je postal član "Dečjega društva."

In so ta dečja društva rasla iz tal kot junčki po toplem dežju. V vsakem okraju ... ah, kaj pa lažem, ob robu svojega mokrega groba, ki sem si ga izvolil! ... ne le v vsakem okraju, v vsaki ulici, v vsaki hiši se je osnovalo dečje društvo. Joško, Štefko in Vlado, vsi so so hoteli biti člani dečjega društva. Upiral sem se, pa so se potuhnili za mater in — glej zgoraj.

Uniforme njihovih članov "Dečjega društva" so stale precej denarja. Toda to bi še ne bila taka reč. Dnevno sem si pritrjal vrček pive, moja žena pa svojo popoldansko maščico, in sva polagala tako ta od ust prihranjen denar članom "Dečjega društva" na otar.

In se je izkazalo, da je imel Jan neizrečen talent za igranje na trompeto in Joško za boben. Jaz sem se branil in ker je postala tudi moja žena nekam precej plašna, se je branila tudi ona. Pa so prišli predstavniki "Dečjega društva" k nam in nam prigovarjali, naj za božjo voljo nikar ne zakopljemo lepih talentov naših fantov. V celi mladeži "Dečjega društva" ni takega člana, ki bi znal tako lepo pisati, tako krasno bobnati, kot izrazito naš Jan, naš Joško.

Pa sva se udata. Jan je trobental, Joško bobnal. Ampak žalibog ne samo v "Dečjem društvu" in njegovih izletih, temveč tudi doma. In je to vzbudilo zavist pri naših drugih dveh gojenicah "Dečjega društva" ... in sta tudi hipoma pokazala svoje muzikalne talente: Štefko za rog, Vlado za činelo.

Kajti je bila žalibog ustanovljena tudi godba dečjega društva. Obe ma najmlajšima sem skušal prigrnati muzikalne talente z običajnimi očetovskimi sredstvi in pripomočki, kot so: opomini, zausniče, lasanje, bunke itd. Pa je spet prišel k nam predstojnik tistega "Dečjega društva", ki je imelo godbo, in — kakor zgoraj. Jan je trobental, Joško bobnal, Štefko pisikal na rog, Vlado razbijal s činelami. Žalibog ne samo v "Dečjem društvu" in na njegovih izletih, temveč tudi doma.

Posamne stranke so se pričele pritoževati, in ne samo to, zmerjale so naše štiri fante. To je seveda zgrabilo in azejilo mojo ženo, in je nastal krog in preprič v hiši, kjer sem stanoval doslej nemoteno deset let in pridno, pošteno plačeval svojo stanarino. Moral sem se izseliti.

Prišli smo iz osmega okraja v deveti. Jan je trobental, Joško je bobnal, Štefko pisikal na rog, Vlado razbijal s činelami. In so pripeljali

včasih tudi svoje društvene tovariše s seboj, ki so tudi igrali na s seboj prinešena godala, ali pa se vadili na instrumentih svojih fantov. Posamne stranke so se pričele pritoževati. Čez tri mesece smo se morali izseliti.

In smo se selili tako iz okraja v okraj ... Jan je trobental, Joško bobnal, Štefko pisikal na rog, Vlado razbijal s činelami ... in prišli s časoma v najrevnejši del mesta Varšave. Selitev je stala denar, težko pruborjeno polnštvo tudi ni ob večnem priseljevanju postalo boljše, nasprotno, lezlo je narazen kot testo.

Moji štiri fante niso prenehali s društvenim življenjem in so godli kar naprej. Moja žena je obolela od žalosti zaradi polnštva in na možganski pegavici.

In ko se je približal njen konec, je zadobila še nekaj jasnih hipov, v katerih me je obžalovala in preklinjala "Dečje društvo." Nato pa je umrla.

In sem postal energičen in raztrgal moje štiri fante njihovim razgrajajočim talentom in jih skušal spraviti na kako bolj civilizirano življensko misel. Preselil sem se iz svojega beraškega okraja spet malo bližje v središče Varšave in sem upal, da se prerijem počasi s pet tja, kjer sem bil nekoč.

Med tem pa je nastalo vedno več teh "Dečjih društev", vedno več trobentačev, vedno več bobnarjev, vedno več godb. Kar v graščak se je pojala muzikalna mladež po ulicah, trobental in bobnal. Dobil sem vnetje usesne votline in sem moral v bližnjo bolnico na operacijo.

Bolnišnica ni bila posebno na glas, ampak o tem ni besede, toda na ulici je trobental popoldne od četrta na pet do poznega večera nek društvenik "Dečjega doma" in ga je spremljal pri tem z bobnanjem še tovariš.

Ob šole prostih popoldnevih sta trobental in bobnal pa vse popoldne. Če je bil človek operiran, ni posebno prijetno to poslušati. Tudi drugi bolniki miso smatrali tega kot posebno dobroto.

Klicaj in kričaj sem polijejo na pomoč. Ni prišla. V mojem obupu sem stresel svoj pepelnik na cesto, pa je prišel nadzornik na konju in dva policaja peš. Povedal sem jima, zakaj sem storil to. Pa so me zapisali in mi obljubili, da bodo ukrepili vse potrebno glede godbeželne mladine. Pa se jim menda ni posrečilo, kajti je prišlo par dni potem enajst dečkov, ki so trobentali, in štirinajst, ki so bobnali, po cesti mimo bolnišnice.

"Dal sem se kot zdravega odpustiti iz bolnišnice, tekem sem doil k reki, kjer pišem to pismo, da se po slovom od tega sveta v novi svet, kjer upam, da me ne bo morilo nobeno "Dečje društvo" z godbo. Za slučaj, da najdemo moje truplo, česar si pa nikakor ne želim, zabra-niti tega pa seveda ne morem, prosim, da me pokopljete na tistem kraju pokopališča, ki je določen za ljudi brez imena, seveda če ni morda tam v bližini kje kakega "Dečjega društva". To je poslednja

Kretanje parnikov - Shipping News	
10. januarja: George Washington, Cherbourg in Bremen.	4. februarja: France, Havre.
14. januarja: France, Havre.	5. februarja: Albert Ballin, Boulogne in Hamburg.
15. januarja: Mongolia, Hamburg.	10. februarja: Arabic, Cherbourg in Hamburg.
17. januarja: Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg; Veendam, Ponglone, Rotterdam; Lapland, Cherbourg.	14. februarja: Olympic, Cherbourg; George Washington, Cherbourg in Bremen; Duilio, Genova.
20. januarja: Stuttgart, Cherbourg; Bremen; Pittsburgh, Cherbourg in Hamburg.	17. februarja: Ohio, Hamburg; Deutschland, Hamburg.
22. januarja: Cleveland, Boulogne in Hamburg.	18. februarja: De Grasse, Havre.
24. januarja: La Savoie, Havre; Conte Verde, Genova.	19. februarja: Mongolia, Cherbourg in Hamburg.
25. januarja: Paris, Havre; Orduna, Hamburg; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen.	21. februarja: Aquitania, Cherbourg; Pittsburgh, Cherbourg in Hamburg; Veendam, Rotterdam; President Roosevelt, Cherbourg.
29. januarja: Minnekahda, Cherbourg in Hamburg.	24. februarja: Martha Washington, Trst; Stuttgart, Cherbourg in Bremen.
31. januarja: Majestic, Cherbourg; Ausonia, Cherbourg.	25. februarja: La Savoie, Havre.
3. februarja: President Wilson, Trst; Muenchen, Cherbourg in Bremen; Colombo, Genova.	26. februarja: Leviathan, Cherbourg; France, Havre; Berengaria, Cherbourg.

V JUGOSLAVIJO

Dobre novice! Nova ameriška postava vam dovoljuje, da obiščete svojo domovino za eno leto in da se zatem vrnete v Zbiruzene države, ne da bi bili šteti v kvoto.

Naši veliki ogromni parniki, vključno **MAJESTIC**, največji na svetu, **OLYMPIC**, **LAPLAND**, **PITTSBURGH** itd., vam nudijo hitro vožnjo do Cherbourga, Antwerpja. Hitra železniška vonja do Jugoslavije. Več odplutij vsaki teden.

Vsi naši potniki 3. razreda so nastanjeni v zaprtih privatnih kabinah za 2, 4 in 6 oseb. Udobnost, sijajna jed in brezhibna postrežba.

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
1 BROADWAY NEW YORK

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je na tačno poučen o potnih listih, prt lžgi in drugih stvaréh.

Pojasnila, ki vam jih zamoremdati vstede naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvostne parnike, ki imajo kabine tpe v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, zamorejo tudi nedržavlani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi dalj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosluic v stari kraj giasom nanovejše odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnika al svoica iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščeni v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. T rojene osebe se tudi ne štejejo kvoto. Stariši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov p imajo prednost v kvoti. PIŠITE z pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse prog; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

Italian Line
NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
NARAVNOST V LJUBLJANO V 9 DNEH

COLOMBO
Odpluje iz N. Y. 3. feb. in 14. marca

DUILIO
Odpluje iz N. Y. 14. feb.

Opazite so na avtorizirane agente.

Ita'ia America Ship. Corp.
1 State Street
New York

SANTAL MIDY
PREHLAD MEHURJA

MOŠKI Zaščitite se
Prof. nalezanje

SANYKIT
Nabavite si najboljšo zaščito: PREPREČBA ZA MOŠKE Velika tubusca. Kit (4's) \$1. Vsi izdajatelj ali Dept. B 96 Beekman St., New York. Pilita za okrožnico.

prošnja nesrečnega človeka."
Brez podpisa.
In sem jaz takoj obvestil policijo o svoji najdbi.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujete v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda"

Nove pošiljatve knjig.

Prejeli smo veliko zanimivih in poučnih knjig in jih prodajamo po označenih cenah.

Po teh knjigah smo imeli mnogo vprašanj, zato ne odlašajte z naročilom, da katere ne zmanjka, predno dobimo vaše naročilo.

Z naročilom pošljite potrebno svoto bodisi z money ordrom, v zamkah ali gotov denar v zavarovanem pismu na:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York

Prečitajte pazno oglase o novih knjigah.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

POUČNE KNJIGE:

Kneippov domači zdravnik	.....\$1.25
Gospodinjstvo	..... 1.00
Naša zdravila	..... .50
Nasveti za hišo in dom	..... 1.20
Sadje v gospodinjstvu	..... .70
Zdravilna zelišča	..... .30
Zbirka domačih zdravil z opisom človeškega trupla	..... .75
Najboljša slovenska kuharica z mnogimi slikami, obsega 668 strani	..... 5.00
Slovensko nemški besednjak, (Wolf-Pletršnik) — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 1888 strani	..... 10.00
Nemško slovenski besednjak, (Wolf-Cigale) — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 2226 strani	..... 7.00
Jugoslavija, 3. zveski, zemljepisni, štatišoni in gospodarski pregled in — Zgodovina SHS, 3. zvezki, zgodovinski podatki Jugoslovandv in Slovanov sploh na Balkanu. Zelo zanimivo za vsakega Jugoslavana	..... 3.25

Mi plačamo poštino.